

Kulhandel Aktieselskab Sønderborg

JydskeVestkysten og Ugeavisen Sønderborg har på det sidste bragt flere artikler om nye byggerier på havneområdet neden for Kasernen og længere ud langs Allsund. Artiklerne og billederne viser et havneområde med et helt nyt udtryk og en helt anden brug af området end tidligere. Da var havneområdet en erhvervshavn og et industriområde.

På Lokalhistorisk Arkiv på Asylvej har vi bevaret og arkiveret meget materiale om havneområdets brug og dets virksomheder. Det gælder blandt andet de i artiklen brugte billeder.

En af de virksomheder, der satte præg på havneområdet og bybilledet, var Kulhandel Aktieselskab med de karakteristiske siloer/olietanke.

*Kulhandel Aktieselskab
i 1960'erne
(ud fra bilmodellerne)*

Virksomheden var grundlagt omkring 1900 og havde fra 1903 et kullager lidt sydligere i havneområdet med adressen Nørrebro 1.

I 1926 flyttede den længere nord på i havnen på adressen Nørre Havnegade 92 og i takt med udvidelserne opbyggede den ret hurtigt en større vognpark. Billedet på næste side er sandsynligvis fra 1930'erne og viser lastbiler med en ikke så stor lasteevne. Billedet hænger på væggen i læsesalen på arkivet på Asylvej og er tit genstand for stor interesse fra besøgende.

*Kulhandel Aktieselskabs
vognpark i 1930'erne*

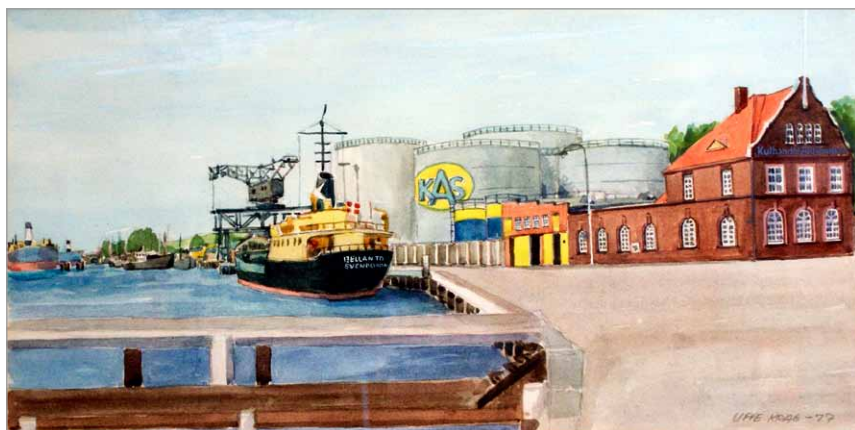
I starten handlede man med fast brændsel, kul og koks. De store mængder krævede et stort område og – som det ses på billedet – egen kran til losning af skibene og læsning af lastbiler og togvogne. Nogle af togvognene kørte ad den smalsporede jernbane langs sydhavnen og stranden ud til gasværket på Skovvej.

*Kulhandel Aktieselskab
set op imod kasernen,
formentlig midt i
1900-tallet*

Senere overtog det flydende brændsel med indførelsen af oliefyrr og fjernvarme den største del af omsætningen. Denne olie blev bragt til byen af større og større tankskibe fra 1960'erne.

Billedet på næste side, en akvarel malet af Uffe Krag i 1977, giver et godt indtryk af placeringen og omfanget af virksomheden. Og samtidigt har kunstneren også fået med, at havnen er en arbejdende havn, her med losningen af M/S Bellanto, Svendborg.

Kulhandel Aktieselskab efter akvarel af Uffe Krag, 1977

En forklaring på flytningen af virksomheden i 1926 giver Trap Danmark, femte udgave (1967), bind x,3: Åbenrå-Sønderborg amter. Her hedder det nemlig s. 1113f. om Sønderborg havn:

Havnens omdannelse til mere moderne havn er først sket i dette (det 20.) århundredes begyndelse. Til da fandtes dels 120 m plankebolværk ved slotskajen, dels 10-12 stikbroer mellem Sønderbro og Nørrebro. En afgørende ændring indtrådte med oprettelsen af en tysk marinestation 1905-08, idet der dels anbragtes en lang række 16-pæles duc d'alber, dels anlagdes fast kaj neden for kasernen – denne sikredes 1912 ved jernbetonspunsvægge.

En ny udbygning foretoges 1922-26 ved anlæg af 710m kaj, deraf 550m betonkaj i nordhavnen med en vanddybde fra 5-7,5m og 40m betonkaj på Sundevedsiden. Også siden er havnen udvidet og moderniseret, især med nye træbroer, så den nu råder over i alt 1000m kaj, deraf 600m betonkaj og 400 træbroer. Havnen er forsynet med en ældre, fast kran og en skinnekran i nordhavnen, samt en moderne mobilkran, ligesom der er en fast kran ved kullageret.

Trap Danmark er en beskrivelse af hele Danmark, med oplysninger fra både lokale og eksperter om geografiske, historiske og samfundsmæssige forhold og er på den måde en guldgrube af oplysninger.

I øjeblikket er en ny udgave af Trap Danmark, en sjette udgave, under udgivelse. I bind 17 behandles Tønder, Aabenraa og Sønderborg.

Sønderborg havn omtales tre steder i omtalen af Sønderborg Kommune. To gange omtales byggeriet på nordhavnen efter Frank Gehrys plan og til sidst hedder det: "På nordhavnen østside er erhvervshavnens oplagsplads indskrænket, og langs kajen ligger nu byens Multikulturhus med bibliotek og det 19-etagers og 70 m høje Hotel Alsik i Nørre Havnegade."

Nørre Havnegade 92 er området fra videnshuset og et stykke ud mod tekstilvirksomheden Soya Concept, hvor der er planlagt forskelligt boligbyggeri.

Knud Eriksen var i mange år direktør for familiefirmaet Kulhandel Aktieselskab, som faderen oprettede i 1908.

Familien Eriksen ejede også Bosagergård (øverst i billedet), hvor Knud Eriksen var født. Gården blev overtaget af Sønderborg by i forbindelse med den store udstykning på Bosager.

Knud Eriksen var i mange år norsk konsul i Sønderborg og aktiv som sådan indtil midt i 1990'erne.

Knud Erik Sørensen